

ADRODDIAD BLYNYDDOL

2014/15

SWYDDFA COMISIYNYDD HEDDLU
A THROSEDD GOGLEDD CYMRU

OFFICE OF THE POLICE & CRIME
COMMISSIONER NORTH WALES

Cynnwys

Cyflwyniad.....	2
Adran Un: Y Cynllun Heddlu a Throsedd.....	4
Adran Dau: Cyflawni rôl y Comisiynydd Heddlu a Throsedd	8
Cyllid ac Ariannu	11
Cyllideb yr Heddlu	11
Swyddfa’r Comisiynydd Heddlu a Throsedd	12
Atodiad A – Dosbarthiad Cronfa’r Comisiynydd 2014/15.....	13

Cyflwyniad

Dyma'r ail adroddiad blynyddol i mi ei gynhyrchu ers i mi gael fy ethol ym mis Tachwedd 2012 fel Comisiynydd Heddlu a Throsedd cyntaf Gogledd Cymru. Fe'i cynhyrchir yn unol â gofynion adran 12 Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011 (y Ddeddf) ac mae'n cyfeirio at y flwyddyn ariannol Ebrill 2014 i Mawrth 2015. Bydd yn canolbwyntio ar y ffordd rwyf wedi cyflawni fy swyddogaethau a'm cyfrifoldebau yn ystod y flwyddyn honno a'r cynnydd sydd wedi'i wneud yn ystod y flwyddyn o ran bodloni amcanion fy Nghynllun Heddlu a Throsedd (y Cynllun).

Fy mhrif gyfrifoldebau fel Comisiynydd Heddlu a Throsedd yw

- sicrhau gweithrediad Heddlu effeithiol ac effeithlon ar gyfer Gogledd Cymru;
- dal y Prif Gwnstabl yn atebol am gyflawni ei swyddogaethau a'r rhai hynny sydd o dan ei gyfarwyddyd a'i reolaeth; a
- dod â'r partneriaid diogelwch cymunedol a chyfiawnder troseddol ynghyd er mwyn cydweithredu â chomisiynwyr heddlu a throsedd eraill a ffurfio a gweithredu strategaethau ledled ardal Heddlu Gogledd Cymru.

Mae fy nghyfrifoldebau eraill yn cynnwys cyhoeddi cynllun heddlu a throsedd (sy'n gosod y strategaethau plismona ar gyfer Gogledd Cymru), gosod y praesept (y gwahaniaeth rhwng y cyllid a roddir gan y Llywodraeth a chost plismona yng Ngogledd Cymru) a chael safbwyntiau'r bobl leol a dioddefwyr trosedd.

Byddaf yn mynd i'r afael â'r cyfrifoldebau hynny yn yr adroddiad hwn ond hoffwn gyfeirio'n benodol at y cynnydd sylweddol sydd wedi'i wneud yn ystod y deuddeg mis diwethaf o ran darpariaeth cymorth i dioddefwyr yng Ngogledd Cymru. Er mwyn fy nghynorthwyo gyda fy mharatodau ar gyfer y newid mewn trefniadau ariannu gwasanaethau dioddefwyr a ddaeth i rym ar 1 Ebrill 2015, comisiynais 'Yr Asesiad Anghenion ar gyfer Datblygiad Gwasanaethau Dioddefwyr yng Ngogledd Cymru' (Asesiad Anghenion) a gyhoeddais ym mis Mai 2014. Ffurfiodd yr Asesiad Anghenion sail y camau dilynol yn natblygiadau gwasanaethau dioddefwyr yng Ngogledd Cymru.

Mae'r Asesiad Anghenion wedi hysbysu gwaith y tîm prosiect, o dan arweiniad fy Nirprwy Gomisiynydd Heddlu a Throsedd, Julian Sandham. Ym mis Gorffennaf 2015, o ganlyniad uniongyrchol i'r Asesiad Anghenion, byddaf yn agor Canolfan Cymorth Dioddefwyr newydd. Mi fydd wedi'i leoli yn Llanelwly, sy'n ardal ganolog yng Ngogledd Cymru a caiff ei hariannu o fy nghyllideb. Hoffwn ddiolch i Julian Sandham, y tîm prosiect a staff fy swyddfa am eu gwaith rhagorol wrth sefydlu'r adnodd hanfodol hwn ar gyfer dioddefwyr. Edrychaf ymlaen at weld cynnydd y Ganolfan Gymorth dros y flwyddyn sydd i ddod.

Mae'r deuddeg mis diwethaf wedi bod yn gyfnod lle mae llawer o alw wedi bod ar Swyddogion a Staff Heddlu Gogledd Cymru. Gwelwyd cynnydd sylweddol mewn troseddau cysylltiedig â therfysgaeth ac achosion lle targedwyd yr Heddlu. Gwelwyd cynnydd hefyd mewn troseddau megis camfanteisio'n rhywiol ar blant a throseddau seiber. Mae'r mathau hyn o droseddau yn ychwanegu'n sylweddol at yr heriau sy'n wynebu plismona modern ac at y pwysau ariannol ar yr Heddlu mewn cyfnod lle mae'n dioddef toriadau ariannol sylweddol.

Er yr heriau sylweddol hynny, mae lefelau trosedd yng Ngogledd Cymru wedi parhau i ostwng, gostyngiad o 0.2% - gostyngiad bychan, ond gostyngiad er hynny. Rhaid cydnabod y daw y gostyngiad hwn yn dilyn gostyngiadau parhaus mewn lefelau trosedd yng Ngogledd Cymru dros y pum mlynedd diwethaf. Yn ystod y deuddeg mis diwethaf hefyd fe welwyd ergyd sylweddol i gyflenwad cyffuriau anghyfreithlon yng Ngogledd Cymru wrth i chwech ar hugain o bobl gael eu

carcharu am gyfanswm o 127 mlynedd am gynllwynio i gyflenwi cyffuriau rheoledig. Mae'r Heddlu i'w ganmol am sicrhau canlyniadau cystal mewn cyfnod o doriadau ariannol a heriau.

Mae canlyniadau mwyaf diweddar Arolwg Trosedd Cymru a Lloegr (hyd at ddiwedd Rhagfyr 2014) yn dangos bod Heddlu Gogledd Cymru wedi cyflawni gwelliannau mewn nifer o feysydd, sydd wedi'u crynhoi isod. Mae nifer o'r mesurau yn ymwneud mewn rhyw ffordd â'r hyder sydd gan y cyhoedd yn Heddlu Gogledd Cymru.

- **Dealltwriaeth Cymunedol**– mae nifer y bobl sy'n meddwl bod gan Heddlu Gogledd Cymru ddealltwriaeth o faterion cymunedol wedi codi. Mae Heddlu Gogledd Cymru wedi codi wyth lle i'r 2il safle yn genedlaethol (allan o 43 o heddluoedd).
- **Parch** – mae nifer y bobl sydd o'r farn bod Heddlu Gogledd Cymru yn trin pobl â pharch wedi codi hefyd. Mae Heddlu Gogledd Cymru wedi symud i fynnu 5 lle i'r 6ed safle yn genedlaethol.
- **Yr Heddlu yn delio â phryderon** – Mae Heddlu Gogledd Cymru yn 10fed yn genedlaethol yn y maes hwn, sy'n gynydd o chwe lle ar y chwarter blaenorol.
- **Yr Heddlu yn gwneud gwaith Da/Rhagorol** – Mae Heddlu Gogledd Cymru wedi mynd i fynnu saith lle yn genedlaethol i'r 21ain safle, sy'n rhoi Heddlu Gogledd Cymru ar yr un lefel â'r cyfartaledd cenedlaethol.
- **Hyder** – Mae nifer o bobl wedi nodi bod ganddynt hyder yn Heddlu Gogledd Cymru. Mae hyn wedi arwain i Heddlu Gogledd Cymru ddringo 8 lle i fod yn 25ain safle yn genedlaethol (o'i gymharu â safle 42 yn genedlaethol ym mis Rhagfyr 2013).
- **Trin yn deg** – mae'r Heddlu wedi codi un ar ddeg lle i fod yn 12fed yn genedlaethol.

Wrth gwrs, mae'r Prif Gwnstabl a minnau yn cydnabod mai gwella mae'r sefyllfa yn hytrach na bod y sefyllfa yn un berffaith. Mae'n amlwg bod gan yr Heddlu waith i'w wneud mewn rhai meysydd er mwyn sicrhau ei fod yn perfformio cystal â phosibl. Fodd bynnag, does gen i ddim amheuaeth nad drwy hap a damwain y mae'r gwelliannau hyn wedi digwydd ond yn hytrach drwy ymdrechion bwriadol a gwaith caled. Hoffwn fanteisio ar y cyfle hwn i ddiolch i'r Prif Gwnstabl a'i dîm am eu hymdrechion parhaus i gadw Gogledd Cymru'n ddiogel. Edrychaf ymlaen i ddatblygu ar y cynnydd hwn yn ystod y flwyddyn sydd i ddod.

Yn olaf, hoffwn ddiolch i drigolion Gogledd Cymru. Rydw i wedi teithio ledled Gogledd Cymru ar sawl achlysur yn ystod y deuddeg mis diwethaf ac wedi ymgynghori â'r cyhoedd, awdurdodau statudol, y gymuned fusnes a sefydliadau trydydd sector yng Ngogledd Cymru. Rwy'n ddiolchgar i chi gyd am eich cyfraniadau gwerthfawr a'ch cefnogaeth barhaus.

Winston Roddick CB QC
Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru

Adran Un: Y Cynllun Heddlu a Throsedd

Fel Comisiynydd Heddlu a Throsedd, arna 'i mae'r cyfrifoldeb am gyfeiriad strategol plismona yng Ngogledd Cymru a'r Prif Gwnstabl sy'n gyfrifol am faterion gweithredol.

Mae'r cyfeiriad strategol hwnnw wedi'i amlinellu yn fy Nghynllun Heddlu a Throsedd. Er i mi gwblhau'r ail adolygiad o fy Nghynllun yn ddiweddar, bydd yr adroddiad hwn yn canolbwyntio ar y cynnydd yn erbyn y Cynllun Heddlu a Throsedd a gyhoeddwyd yn Ebrill 2014 (Cynllun 2014/15).

Cadwodd Cynllun 2014/15 y tri canlyniad a geisiais yn fy nghynllun cyntaf sef diogelwch yn y cartref, bod yn saff mewn mannau cyhoeddus a phlismona gweladwy a hygyrch. Fodd bynnag, er mwyn sicrhau'r canlyniadau hynny cyflwynais bedwar amcan heddlu a throsedd newydd yng Nghynllun 2014/15, sef

1. Atal trosedd
2. Darparu ymateb effeithiol
3. Lleihau niwed a'r risg o niwed
4. Adeiladu partneriaethau effeithiol

Yr Amcanion Heddlu a Throsedd

Atal trosedd

Atal trosedd rhag digwydd yw'r ffordd fwyaf effeithiol o amddiffyn ein cymunedau a sicrhau bod pobl yn ddiogel yn eu cartrefi ac yn saff mewn mannau cyhoeddus.

Er mwyn dal y Prif Gwnstabl yn atebol ac er mwyn mesur perfformiad Heddlu Gogledd Cymru yn erbyn yr amcan hwn, mae Cynllun 2014/15 yn nodi pedwar mesur:

1. Lefel cyfanswm y troseddau a gofnodwyd
2. Lefel y troseddau sy'n seiliedig ar y dioddefwr
3. Lefel y troseddau sydd wedi'u datrys, yn ôl y mathau o drosedd
4. Lefel yr ymddygiad gwrthgymdeithasol sydd wedi'i gofnodi

Darparu ymateb effeithiol

Mae dyletswydd statudol ar yr Heddlu, eu partneriaid yn y sector cyfiawnder troseddol a'r awdurdodau perthnasol megis yr awdurdodau lleol a'r gwasanaethau brys eraill, i ddarparu ymateb effeithiol i droseddau neu faterion diogelwch cyhoeddus. Mae fy nghynllun heddlu a throsedd yn nodi nifer o ddisgwyliadau mewn perthynas â sicrhau'r amcan hwn, gan gynnwys darpariaeth y [Cod Ymarfer Dioddefwyr](#) a delio â'r bygythiadau o fewn y [Gofyniad Plismona Strategol](#).

Er mwyn dal y Prif Gwnstabl yn atebol ac er mwyn mesur perfformiad Heddlu Gogledd Cymru yn erbyn yr amcan hwn, mae'r Cynllun 2014/15 yn nodi tri mesur

1. Cyfartaledd amseroedd ymateb yr heddlu i argyfyngau
2. Y nifer o alwadau difrys a nodir fel 'galwadau wedi'u gadael'
3. Yr adborth a dderbynnir drwy arolygon dioddefwyr

Lleihau niwed a'r risg o niwed

Mae lleihau niwed a'r risg o niwed i'n cymunedau yn hynod o bwysig. Yn Awst 2014, gwelwyd codi lefel y bygythiad o derfysgaeth rhyngwladol i'r DU i "difrifol". Nid ydym wedi ein heithrio rhag y bygythiad hwn yng Ngogledd Cymru ac mae'n her pellach i'r Heddlu yn ystod y cyfnod hwn o doriadau ariannol sylweddol.

Mae'r troseddau sydd wedi'u cynnwys o fewn yr amcan hwn, megis trais domestig, yn aml iawn yn digwydd tu ôl i ddrysau caeedig ac yn aml iawn mae'r dioddefwyr yn ddi-amddiffyn a chanddynt ofn canlyniadau riportio digwyddiadau i'r heddlu. Rwy'n disgwyl i'r Prif Gwnstabl gydbwysu'r disgwyliad yr ydw i wedi'i osod ar gyfer plismona gweladwy gyda'r adnoddau sy'n angenrheidiol i fynd i'r afael â'r troseddau hynny sy'n achosi niwed difrifol.

Er mwyn dal y Prif Gwnstabl yn atebol o ran perfformiad yn erbyn yr amcan hwn, roedd y Cynllun 2014/15 yn cynnwys dau fesur:

1. Nifer y bobl sy'n cael eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol (KSI) mewn gwrthdrawiadau traffig y ffordd.
2. Lefelau aildroseddu

Adeiladu partneriaethau effeithiol

Nid dim ond yr Heddlu sy'n gweithio tuag at atal trosedd, darparu ymatebion priodol a lleihau niwed a'r risg o niwed. Mae gweithio mewn partneriaeth yn galluogi ymatebion sy'n fwy effeithiol a hirdymor eu heffaith ar ein cymunedau, nag a fyddent fel arall. Mae hefyd yn lleihau galw ac felly'n cynyddu capasiti staff rheng flaen gan wneud i'r arian fynd yn bellach.

Gan fod y materion sy'n codi o achosion sy'n ymwneud â thrais domestig, ecsbloetio plant yn rhywiol a throseddau difrifol eraill o'r fath yn rhai ehangach eu heffaith ac yn rhai sy'n ymwneud â mwy na phlisma yn unig, gellir ond darparu ymateb effeithiol mewn partneriaeth ag asiantaethau eraill. Wrth i'r pwyslais ar y troseddau hyn gynyddu, bydd pwysigrwydd gwaith partneriaeth hefyd yn cynyddu.

Nid yw'r ffaith nad oedd Cynllun 2014/15 yn cynnwys unrhyw fesurau ar gyfer yr amcan hwn yn ei gwneud yn llai pwysig na'r tri arall. Yn wir, i'r gwrthwyneb. Er mwyn bodloni'r heriau ariannol a wynebir yn y dyfodol, rhaid i asiantaethau statudol, yn cynnwys yr Heddlu, barhau i gydweithio'n effeithiol mewn partneriaeth er mwyn gorchfygu rhai o'r heriau hynny. Yn y cyswllt hwnnw, rwy'n falch o'r cynnydd sydd wedi'i wneud gan y Ganolfan Ddiogelu Aml-asiantaeth (MASH) yn Wrecsam. Ni ellir gorbwysleisio pwysigrwydd cydweithio a byddaf yn annog yr holl bartneriaid statudol i drafod a cheisio adnabod ffyrdd o integreiddio darpariaeth rheng flaen yn y dyfodol.

Perfformiad

Fy nod yn dal i fod yw lleihau trosedd ac yn enwedig troseddau sy'n seiliedig ar y dioddefwr, dros gyfnod fy nghynllun (2013 i 2016).

Rwy'n mesur perfformiad drwy gymharu yn erbyn y flwyddyn Ebrill 2011 i Mawrth 2012. Rwy'n cymharu yn erbyn y flwyddyn benodol honno gan mai dyma'r flwyddyn lawn gyntaf cyn i'r drefn o lywodraethu plismona newid ym mis Tachwedd 2012 gydag etholiadau'r Comisiynwyr Heddlu a Throsedd cyntaf.

Rydw i hefyd wedi darparu cymhariaeth yn erbyn y flwyddyn ariannol flaenorol er mwyn adnabod unrhyw feysydd sy'n achosi pryder sydd hefyd yn fy nghynorthwyo i graffu ar y Prif Gwnstabl ac i'w ddal yn atebol yn erbyn fy Nghynllun.

Yn 2014, cynhaliodd Arolygiaeth Heddluoedd Ei Mawrhydi (AHEM) [arolwg](#) i safonau ac arferion cofnodi trosedd yn yr holl Heddluoedd yng Nghymru a Lloegr (Arolwg oedd hwn o ba mor gywir oedd Heddluoedd wrth gofnodi trosedd). Llwyddodd Heddlu Gogledd Cymru i gyflawni graddfa gydymffurfio o 94% ac maent yn y pum heddlu sy'n perfformio orau. Mae hyn yn hynod bwysig. Mae'n dweud wrtha i, a phobl Gogledd Cymru, bod fy Nghynllun Heddlu a Throsedd wedi'i adeiladu ar sylfaen o ddata manwl gywir. Mae'n cadarnhau bod fy nghraffu o berfformiad yr Heddlu yn seiliedig ar wybodaeth fanwl gywir.

Tabl A – Perfformiad yn erbyn mesurau

Amcan	Mesur	2014/15	2013/14	Gwaelodlin 2011/12	% newid o'r gwaelodlin
Atal Trosedd	Cyfanswm troseddau a gofnodwyd	36,478	36,530	41,947	-13%
	Troseddau seiliedig ar ddiodeffwr	35,828	35,929	41,214	-13.1%
	Troseddau a ddatryswyd, yn ôl math o drosedd	34.5%	33.4%	34.5%	0%
	Ymddygiad gwrthgymdeithasol a gofnodwyd	23,570	25,606	30,160	-21.9%
Darparu ymateb effeithiol	Cyfartaledd amseroedd ymateb yr heddlu i argyfyngau	14.3	14.8	15	-4.7%
	Y nifer o alwadau difrys a nodir fel galwadau wedi'u gadael	3.2%	5%	6.5%	-3.3pp
	Yr adborth a dderbynnir drwy arolygon diodeffwyr	80.8%	79%	80.6%	0.2%
Lleihau niwed a'r risg o niwed	Nifer y bobl sy'n cael eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol (KSI) mewn gwrthdrawiadau traffig y ffordd	382	342	382	0%
	Lefelau troseddu dro ar ôl tro	7,035	6,674	10,035	-29.9%

Mae colofn olaf y tabl yn dangos yn glir y lefel ragorol o berfformiad dros y deuddeg mis diwethaf ac rydym ar trywydd iawn i gyflawni fy mhrif amcan o leihau trosedd dros gyfnod fy Nghynllun.

Roedd gostyngiad o 13% mewn troseddau a gofnodwyd yn 2014/15 o'i gymharu â 2011/12, a roedd gostyngiad o 13.1% yn nifer y troseddau sy'n seiliedig ar y dioddefwr. Mae hynny gyfwerth â **5,386 yn llai o ddiodefwyr yng Ngogledd Cymru.**

Yn ystod yr un cyfnod, gwelwyd gostyngiad yn y lefel o Ymddygiad Gwrthgymdeithasol hefyd, **cyfwerth â 6,590 yn llai o achosion** wedi'u cofnodi gan Heddlu Gogledd Cymru.

Rydw i'n hynod o falch o weld y gostyngiad sylweddol yn nifer y troseddau a gyflawnwyd gan droseddwyr sy'n troseddu dro ar ôl tro, gostyngiad o 29.9% sydd gyfwerth â 3,000 o droseddau. Yn ogystal, bydd y gostyngiad hwnnw wedi arwain at ostyngiad yn nifer y diodefwyr dro ar ôl tro. Mae'r cyraeddiadau sylweddol hyn yn adlewyrchu'r buddsoddiad mae Heddlu Gogledd Cymru wedi'i wneud yn yr Uned Rheoli Troseddwyr Integredig (IOM). Mae'r Uned IOM yn bartneriaeth ar y cyd sy'n cynnwys Heddlu Gogledd Cymru, Swyddogion Llety y Gwasanaeth Prawf a Y Gwasanaeth Carchardai. Mae hefyd yn cael eu gefnogi gan weithwyr y Rhaglen Ymyrraeth Iechyd a Chyffuriau (Arch) a llawer mwy. Mae'n gweithredu ledled ardal yr Heddlu. Mae'r Uned yn rheoli carfan o droseddwyr ac yn goruchwyllo'r ffordd mae'r Cynllun Troseddwyr Cyson iawn a Blaenoriaeth (PPO) yn cael ei redeg. Prif nod yr uned yw lleihau aildroseddau a chyflawni canlyniadau cadarnhaol.

Wrth fesur troseddau wedi'u datrys, rydw i wedi canolbwyntio ar ganlyniadau a fyddai, yn hanesyddol wedi'u cyfeirio atynt fel 'troseddau a ddatgelwyd'. Yn Ebrill 2014 fe gyflwynwyd gofynion cofnodi trosedd newydd gan y Swyddfa Gartref. Yn y gorffennol, cofnodwyd troseddau fel rhai "a ddatgelwyd" neu rhai "na ddatgelwyd". Dyna'r unig ddau gategori. Roedd yn rhaid i'r holl ddatrysiadau neu ganlyniadau ddisgyn i un o'r ddau gategori. O dan y gofyniad cofnodi newydd, mae 18 categori o ganlyniadau sy'n rhoi disgrifiad llawer mwy manwl gywir o'r canlyniad. Mae rhestr iawn o'r categorïau ar gael ar wefan y [Swyddfa Gartref](#).

Tra bo'r lefel o droseddau a ddatryswyd yr un fath â 2011/12, mae hwn yn faes y byddaf yn ei adolygu'n barhaus drwy fy mhrif bwyllgor craffu, sef y [Bwrdd Gweithredol Strategol](#). Nid yw'r ystadegau hyn yn adlewyrchu y pwyslais mae'r Heddlu yn ei roi ar gyfiawnder adferol, datrysiadau cymunedol a chymunedol sydd i gyd wedi profi'n hynod lwyddiannus. Rwy'n parhau i dderbyn adborth cadarnhaol gan ddiodefwyr yn y cyswllt hwn.

Drwy'r Bwrdd Gweithredol Strategol hefyd y mae'r Prif Gwnstabl wedi bod yn fy niweddarau mewn perthynas â'r cynnydd yn nifer y bobl sy'n cael eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol mewn gwrthdrawiadau traffig y ffyrdd. Tra bo'r lefel yn parhau i fod yr un fath ac yn 2011/12, gwelwyd cynnydd o 40 o'i gymharu â'r deuddeg mis blaenorol. Mae hwn yn faes sy'n achosi pryder ac mae'r Heddlu yn ymwybodol o fy mhryderon. Mae gweithgareddau craffu eisoes wedi'u cyflawni yn y cyswllt hwn a bydd mwy yn digwydd dros y misoedd nesaf er mwyn i mi fod yn fodlon bod yr Heddlu yn gwneud popeth o fewn ei allu i leihau nifer y bobl sy'n cael eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol ar ein ffyrdd.

Ni all Heddlu Gogledd Cymru fynd i'r afael â'r mater hwn ar ei ben ei hun a bydd fy amcan o waith partneriaeth effeithiol yn hanfodol er mwyn lleihau nifer yr achosion o farwolaethau ac anafiadau difrifol ar ffyrdd Gogledd Cymru. Mae dulliau gorfodi cyfyngiadau cyflymder, gan Heddlu Gogledd Cymru a'r bartneriaeth diogelwch y ffyrdd Gan Bwyll, yn un o'r mesurau a ddefnyddir. Mae addysgu a pheiranneg yr un mor bwysig, fel y nodir yn [Fframwaith Diogelwch Ffyrdd yng Nghymru](#).

Adran Dau: Cyflawni rôl y Comisiynydd Heddlu a Throsedd

Fy nghyfrifoldebau craidd yw:

- sicrhau heddlu effeithiol ac effeithlon ar gyfer Gogledd Cymru
- dal y Prif Gwnstabl yn atebol am y modd y mae'n arfer ei swyddogaethau
- dwyn partneriaid diogelwch cymunedol a chyfiawnder troseddol ynghyd
- cydweithio â'r comisiynwyr heddlu a throsedd eraill a llunio a gweithredu strategaethau ar draws ardaloedd yr heddluoedd

Rwyf wedi parhau i berfformio'r cyntaf o'r swyddogaethau hyn drwy weithredu'r strategaeth a nodais yn fy Nghynllun Heddlu a Throsedd ac, yn benodol, drwy gyflawni'r pedwar amcan heddlu a throsedd, sef atal trosedd, darparu ymateb effeithiol, lleihau niwed a'r risg o niwed ac adeiladu partneriaethau effeithiol. Er mai dim ond ar ddiwedd fy nhymor y gellir asesu a ydw i wedi llwyddo i wneud hyn yn effeithiol mae effeithiolrwydd yr Heddlu i'w weld yn amlwg yn Nhabl 1 (tudalen 6). Yn Nhachwedd 2014 fe gyhoeddwyd asesiadau PEEL (Effeithlonrwydd, Effeithiolrwydd a Chyfreithlondeb yr Heddlu) gan AHEM. Nododd AHEM bod "Heddlu Gogledd Cymru ar y trywydd cywir i fodloni eu toriadau ariannol ac mewn sefyllfa ariannol dda i wynebu toriadau pellach".

Y prif gyfrwng yr wyf yn ei ddefnyddio i ddal y Prif Gwnstabl yn atebol yw'r [Bwrdd Gweithredol Strategol](#) yr wyf yn ei gadeirio ac y mae'r Prif Gwnstabl a'i Uwch Swyddogion yn aelodau ohono. Mae'r Bwrdd yn cyfarfod yn rheolaidd ac yn y cyfarfodydd byddaf yn derbyn adroddiadau ar sawl agwedd ar swyddogaethau'r Prif Gwnstabl gan gynnwys ystadegau trosedd ar gyfer y cyfnod yn union cyn y cyfarfod, y crynodeb misol o berfformiad (sy'n cynnwys gwybodaeth leol am berfformiad), canlyniadau arolygon swyddogion, staff, ac bodlonrwydd y cyhoedd. Nid yw f'ymgysylltiad â'r Prif Gwnstabl a'i uwch aelodau o staff yn gyfyngedig i gyfarfodydd y Bwrdd Strategol Gweithredol a chredaf fod gennym fodel gwaith cadarnhaol sy'n gwasanaethu pobl Gogledd Cymru yn dda.

Rwy'n cyfarfodydd yn rheolaidd ag Arolygwyr Heddluoedd ei Mawrhydi a phennaeth Comisiwn Cwynion Annibynnol yr Heddlu ac yn derbyn adroddiadau ganddynt ar berfformiad Heddlu Gogledd Cymru.

Mae gwaith partneriaeth arall wedi datblygu yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Rwy'n parhau i gynrychioli Cymru ar y Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Cenedlaethol yn ogystal â bod yn rhan o'r Byrddau Cyfiawnder Troseddol lleol ac ar lefel Cymru gyfan. Mae fy Nirprwy yn aelod o Fwrdd Cynllunio Ardal Gogledd Cymru ac rwy'n parhau i weithio â Bwrdd Arweinyddiaeth a Chymunedau Diogelach Gogledd Cymru. Drwy'r fforymau hyn rwy'n gallu gweld fy amcan o waith partneriaeth effeithiol yn cael ei gyflawni. Fodd bynnag, gellir gwneud mwy i integreiddio darpariaeth gwasanaeth rheng flaen a fydd yn hanfodol os yw asiantaethau statudol yn mynd i oresgyn yr heriau ariannol sylweddol sydd ar y gorwel.

Mae yna ar hyn o bryd waith craffu sylweddol yn cael ei wneud ar gydweithio rhwng heddluoedd a phartneriaid. Mae Heddlu Gogledd Cymru yn parhau i wynebu toriadau ariannol sylweddol dros y blynyddoedd nesaf ac mae nifer o raglenni gwaith wedi'u datblygu er mwyn ceisio cyflawni rhai o'r arbedion angenrheidiol. Wrth edrych i'r dyfodol, mae angen i ni leihau'r gyllideb ymhellach ac rwy'n parhau i graffu ar y ffordd mae'r Heddlu yn edrych ar gydweithio. Bydd unrhyw gyfleoedd i gydweithio yn cael eu harchwilio'n fanwl, drwy achosion busnes. Mae cyfleoedd yn cael eu hedrych arnynt ar sail Cymru gyfan a gyda'n cydweithwyr yng Ngogledd Orllewin Lloegr.

Rydym wedi edrych yn fanwl ar [broffiliau Gwerth am Arian AHM](#) Heddlu Gogledd Cymru o gymharu â Heddluoedd eraill yng Nghymru a Lloegr. Mae yna dal feysydd lle mae'r Heddlu yn gwario mwy na'r cyfartaledd.

Blwyddyn o ymgysylltu

Ebrill 2014

Cefais wahoddiad i gymryd rhan yn y cynllun [Cyfiawnder mewn Diwrnod](#) er mwyn chwarae rôl y barnwr. Mae Cyfiawnder mewn Diwrnod yn weithdy sydd wedi'i anelu at bobl ifanc 14 i 15 oed ac mae'n dangos y daith drwy'r system cyfiawnder troseddol. Mae'n ffordd rhagorol o alluogi pobl ifanc i ddeall y system cyfiawnder troseddol ac i'w helpu nhw i wneud y penderfyniadau cywir.

Mai 2014

Ar ôl clywed am y rhaglen cadetiaid sy'n cael ei redeg gan [fwyty'r Oystercatcher](#) yn Ynys Môn fe wnes i ymweld â'r bwyty er mwyn gweld eu gwaith rhagorol fy hun. Mae'r rhaglen cadetiaid, sy'n seiliedig ar ailsefydlu, yn gwrs arlwygo dwy flynedd sy'n darparu'r cadetiaid â hyfforddiant ymarferol ac yn yr ystafell ddosbarth. Drwy ddewis eu staff ar sail personoliaeth yn hytrach na chymwysterau ac euogfarnau troseddol, mae'r Oystercatcher yn rhoi cyfle arall iddynt.

Mehefin 2014

Cefais wahoddiad i Siop Un Stop Wrecsam yn dilyn fy ymweliad y llynedd. Mae'r ganolfan yn lloches ar gyfer merched agored i niwed a byddant yn cael eu cynorthwyo ag ail setlo, llety a gwasanaethau gofal eraill. Roedd yn galonogol gweld sut roedd y ganolfan wedi datblygu dros y flwyddyn ddiwethaf gyda nifer gynyddol o wasanaethau bellach ar gael ar gyfer pobl agored i niwed.

Cynhaliwyd nifer o sioeau amaethyddol ledled Gogledd Cymru yn ystod misoedd yr haf ac er mwyn paratoi ar eu cyfer fe wnes i gwrrd ag arweinwyr Undeb Cenedlaethol yr Amaethwyr (NFU) ac Undeb Amaethwyr Cymru (FUW).

Gorffennaf 2014

Mynychais gyfarfod Clwb Busnes Gogledd Cymru er mwyn rhannu canlyniadau o'r arolwg troseddau busnes a gomisiynais drwy'r tîm OWL (on-line watch link). Roedd yn fanteisiol i mi gan ei fod wedi fy ngalluogi i wrando ar safbwyntiau'r gymuned fusnes am blismona yng Ngogledd Cymru.

Fe wnes i hefyd ymweld â chlwb gweithwyr ieuenctid ym Mhrestatyn a gŵyl Balchder Gogledd Cymru ym Mangor.

Awst 2014

Mi fynychais sioeau amaethyddol megis Sioe Môn, Dinbych a Fflint a Sioe Meirionnydd gyda'r Tîm Troseddau Cefn Gwlad yr Heddlu.

Fe wnes i ymweld â dau brosiect cymunedol a dderbyniodd gyllid gan gynllun cyllideb gyfranogol 2013/2014. Y prosiectau hyn oedd y Grŵp Sgowtiaid a Geidiau yn Saltney Ferry a oedd angen nawdd i brynu eitemau a oedd wedi'u difrodi mewn tân a'r llall oedd Canolfan Gymunedol Noddfa yng Nghaernarfon.

Medi 2014

Derbyniodd [Cynllun TCC Gwarchod Bermo](#) y wobwr Cymunedau Diogelach eleni ac yn ystod fy ymweliad yno y sylweddolais bod y cynllun yn haeddu cydnabyddiaeth cyhoeddus. Mae'n darparu lluniau TCC ar gyfer tref Bermo ac mae wedi cynorthwyo Heddlu Gogledd Cymru i adnabod

troseddwyr. Mae'r cynllun yn cael ei redeg gan wirfoddolwyr lleoli sy'n cyfrannu eu hamser eu hunain er mwyn edrych drwy luniau TCC.

Mynychais fore elusenol [Mantell Gwynedd](#) er mwyn trafod fy rôl â'r aelodau.

Hydref 2014

Cynhaliwyd fy [seremoni wobrwyo](#) gyntaf er mwyn dathlu a chydabod y gwaith rhagorol sy'n cael ei wneud gan rai o aelodau ein cymuned. Cynhaliwyd y noson yn Abergele ac roedd yn fraint cael cydnabod rhai o'r bobl hynny sy'n cyfrannu cymaint o'u hamser er mwyn helpu eraill. Roedd y rhai a gafodd eu gwobrwyo yn cynnwys George Powell o Brosiect Warehouse, TCC Y Bermo a Jigsaw i enwi dim ond rhai.

Tachwedd 2014

Cefais wahoddiad i fynychu cyfarfod cyffredinol Cymdeithas yr Ynadon i siarad am fy rôl fel Comisiynydd.

Fel rhan o fy ngwaith ymgysylltu â chymuned Fwslimaidd Gogledd Cymru fe wnes i gyfarfod ag arweinwyr Canolfan Islamaidd Conwy.

Fe wnes i fynychu cyfarfod yn Abertawe gyda'r Comisiynydd Plant ac Awdurdodau eraill er mwyn trafod cam-drin plant a chamfanteisio'n rhywiol ar blant a diogelu plant.

Fe wnes i hefyd gynnal cynhadledd llwyddiannus ar [Gyfiawnder Adferol](#) lle cafodd buddiannau'r broses gyfiawnder adferol eu rhannu ymysg ymarferwyr cyfiawnder troseddol.

Rhagfyr 2014

Yn ystod fy nghyfnod ymgynghori ar gyfer y Cynllun Heddlu a Throsedd treuliais amser yn siarad ag aelodau o'r cyhoedd, sefydliadau a grwpiau trydydd sector. Ymwelais â [VIVA](#), sydd yn rhan o broiect Pobl Ifanc Gorllewin y Rhyl. Maent yn cynnig man cyfarfod, gweithgareddau cymdeithasol a chymorth i bobl ifanc lesbiaidd, hoyw, deurywiol a thrawsrywiol. Rhoddodd hyn gyfle i mi siarad â phobl ifanc a chlywed eu safbwyntiau ar flaenoriaethau plismona.

Fe wnes i hefyd gynnal [noson ymgysylltu trydydd sector](#) lle gwnes i wrando ar safbwyntiau asiantaethau trydydd sector.

Ionawr 2015

Yn dilyn llwyddiant y cynllun Cyllideb Cyfranogol '[Eich Cymuned, Eich Dewis](#)' yn 2013/14 fe wnaethom redeg y cynllun eto yn 2014/15. Roeddwn wrth fy modd cael cyflwyno'r enillwyr, a oedd wedi'u dewis gan eu cymunedau lleol, gyda'u cyllid grant mewn digwyddiad a gynhaliwyd ym Mhencadlys yr Heddlu.

Fe wnes i hefyd fynychu cyfarfod cymunedol yn Llandudno gyda swyddogion lleol er mwyn clywed pryderon lleol ac ateb cwestiynau ynglŷn â fy rôl fel Comisiynydd.

Chwefror 2015

Cefais wahoddiad gan Gyngor Mwslimaidd Cymru i fynychu digwyddiad yng Nghaerdydd fel rhan o Wythnos Rhyng-ffydd Cenedloedd Unedig. Roedd siaradwyr gwadd o'r cymunedau Mwslimaidd ac Iddewig er mwyn nodi'r undeb rhwng arweinwyr gwahanol grefyddau. Mynychwyd y digwyddiad gan gannoedd o bobl a oedd yn dangos eu cefnogaeth tuag at y rhyng-ffydd yng Nghymru.

Fe wnes i hefyd fynychu cyfarfod cyhoeddus yn Wrecsam yn dilyn gwahoddiad gan gymdeithas trigolion yn Wrecsam er mwyn trafod materion lleol amrywiol.

Mawrth 2015

Ym mis Ebrill 2015 bydd y cyllid ar gyfer gwasanaethau dioddefwyr yn dod o dan fy rheolaeth ac er mwyn cyflwyno'r gwasanaethau newydd fe gynhaliais [gynhadledd dioddefwyr](#) yng Nghyffordd Llandudno gyda siaradwyr gwadd a oedd yn cynnwys y Farwnes Helen Newlove. Rhannodd y siaradwyr eu profiadau, gydag un dioddefwr trais domestig yn adrodd ei hanes brawychus a sut yr oedd wedi derbyn cymorth er mwyn gallu dod dros ei phrofiad. Bydd y Ganolfan Dioddefwyr newydd yn agor ym mis Gorffennaf 2015 ac yn darparu dioddefwyr â amrywiaeth o wasanaethau.

Cyllid ac Ariannu

Cyllideb yr Heddlu

Rwy'n gyfrifol am bennu'r arian fydd ar gael i'r Prif Gwnstabl i'w alluogi i ddarparu plismona yng Ngogledd Cymru. Clustnodwyd cyllideb net o £141 miliwn ar gyfer 2014/15.

Daw 55% o gyllid yr heddlu o'r grant plismona a geir gan y Swyddfa Gartref a darperir 45% gan drethdalwyr lleol. Bydd y cyfrifon drafft terfynol ar gyfer 2014/15 yn cael eu cyflwyno i'w harchwilio erbyn diwedd Mehefin 2015 ac yn cael eu cyhoeddi ar fy ngwefan. Bydd y cyfrifon wedi eu harchwilio ar gael erbyn diwedd mis Medi.

Mae 2014/15 wedi bod yn flwyddyn heriol arall yn ariannol ac mae'r heriau yn debygol o barhau yn 2015/16 a thu hwnt. Bydd y flwyddyn i ddod y bumed flwyddyn barhaus o doriadau sylweddol y bydd Heddlu Gogledd Cymru wedi'u wynebu. Mae £19.6m wedi'i dorri dros y pedair blynedd diwethaf a'n rhagolygon presennol yw y bydd £15.5m pellach yn cael ei dorri dros y pedair blynedd nesaf. Er bod yr adnoddau sydd ar gael wedi lleihau, mae'r Prif Gwnstabl wedi parhau i ddarparu Gogledd Cymru â gwasanaeth plismona effeithiol ac effeithlon. Mae cynlluniau i sicrhau arbedion ar gyfer y blynyddoedd sydd i ddod, ar y gweill.

Darparu Strategaeth yr Ystâd

Mae Strategaeth yr Ystâd 2012-16 (y Strategaeth) yn parhau yn ôl y bwriad mewn perthynas â'r prosiectau cyfalafol allweddol sy'n sail i'r Strategaeth. Mae'r cynlluniau ar gyfer yr adnodd arfaethedig o Bencadlys Dwyreiniol a Dalfa newydd yn Llai wedi datblygu yn ystod 2014/15 gyda'r gwaith adeiladu i gychwyn yn Awst 2015. Fel yr amlinellwyd yn y Strategaeth, bydd Gorsaf Heddlu hefyd yn cael ei darparu yng nghanol tref Wrecsam. Drwy'r gwaith partneriaeth sydd wedi datblygu yn ystod y deuddeg mis diwethaf rhwng Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam a Heddlu Gogledd Cymru, cytunwyd y gellir lleoli'r orsaf newydd yn y dref a hynny yn yr adeilad 'Oriel' dros ffordd i'r brif llyfrgell ger y Guildhall. Bydd y lleoliad hwn, yng nghanol y dref, yn sicrhau bod y swyddogion heddlu sydd wedi'u lleoli yno yn weladwy ac y gall y cyhoedd gael mynediad atynt. Bydd gan yr Orsaf wasanaeth cownter blaen ar gyfer ymholiadau'r cyhoedd. Y bwriad yw y bydd yr adnodd newydd yn Llai a'r Orsaf yng nghanol y dref yn weithredol erbyn Ebrill 2017.

Yn Ebrill 2014, daeth yr Orsaf Heddlu a adleolwyd yn Sir y Fflint yn gwbl weithredol fel rhan o'r adeilad 'Sir y Fflint yn Cysylltu'. Mae hyn yn galluogi Swyddogion Heddlu i weithio ochr yn ochr ag asiantaethau partner. Mae hefyd wedi galluogi'r hen Orsaf Heddlu ac ochr y Llys i gael eu gwagio ar gyfer datblygiad tai arfaethedig sy'n rhan o gynllunio canol tref Y Fflint. Yn yr un modd, ar raddfa lai, mae'r Orsaf Heddlu ym Methesda wedi adleoli i 'Siop Ogwen' mewn partneriaeth waith â 'Partneriaeth Ogwen' sydd wedi dod â'r Orsaf yn ôl i'r Stryd Fawr.

Mae'r cynlluniau i ail ddatblygu safle'r Orsaf heddlu bresennol yn Llandudno wedi bod yn datblygu yn ystod 2014-15 a'r bwriad yw y bydd gwaith adeiladu yn dechrau yn ddiweddarach yn 2015.

Cronfa'r Comisiynydd 2014/15

Mae Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011 yn fy ngalluogi i ddyfarnu grantiau i bartneriaid, sefydliadau cyhoeddus neu grwpiau gwirfoddol sy'n gallu cefnogi amcanion a nodau a nodir yn fy Nghynllun Heddlu a Throsedd.

Mae Cronfa'r Comisiynydd yn cynnwys ffrydiau nawdd grant a oedd wedi'u clustnodi yn y gorffennol, yn cynnwys y Gronfa Diogelwch Cymunedol, y Rhaglen Ymyrraeth Cyffuriau (DIP) a'r Cyllid Troseddau Ieuenctid a Chamddefnyddio Sylweddau. Mae dosbarthiad y cyllid wedi'i gynnwys fel Atodiad A i'r adroddiad hwn.

Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd

Mae'r gyllideb flynyddol ar gyfer 2014/15 wedi'i gosod ar yr un lefel ag Awdurdod yr Heddlu yn ei dymor olaf sef £731,174.00. Mae hyn gyfwerth â 0.5% o gyfanswm y gyllideb ar gyfer plismona yng Ngogledd Cymru.

Atodiad A – Dosbarthiad Cronfa’r Comisiynydd 2014/15

Ers mis Ebrill 2013 mae’r Comisiynydd yn gyfrifol am y gronfa Diogelwch Cymunedol. Mae Partneriaethau Diogelwch Cymunedol wedi penderfynu ar ddsbarthiad yr arian yn eu hardal ar gyfer cyllid sydd wedi’i ddyrannu i bob ardal partneriaeth. Mae’r gronfa wedi’i dyrannu fel â ganlyn:

Derbynnydd	Diben	Grantiau
Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Ynys Môn a Gwynedd	Gwynedd: Cydlynnydd Ymddygiad Gwrthgymdeithasol	£15,000.00
	Gwynedd: Ymgynghorydd Trais Domestig Annibynnol	£7,000.00
	Gwynedd: TCC Street Hawk	£3,666.83
	Ynys Môn: Cydlynnydd Ymddygiad Gwrthgymdeithasol	£17,483.17
	Ynys Môn: Ymgynghorydd Trais Domestig Annibynnol	£2,000.00
	Cyfanswm	£45,150
Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Conwy a Sir Ddinbych	Swyddog Ymddygiad Gwrthgymdeithasol ar y Cyd	£22,000.00
	Prosiect Cartrefi Diogelach ar y Cyd	£7,000.00
	Gwarchod y Gymdogaeth ar y Cyd	£4,000.00
	Camerâu TCC y gellir eu hadleoli	£10,000.00
	Dau Ymgynghorydd Trais Domestig Annibynnol	£11,126.00
	Cyfanswm	£54,126
Partneriaeth Diogelwch Sir y Fflint	Swyddog Ymddygiad Gwrthgymdeithasol	£11,577.28
	Prif Swyddog Gwarchod y Gymdogaeth	£13,643.09
	Ymgynghorydd Trais Domestig Annibynnol	£6,345.63
	Cyfanswm	£54,126
Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Wrecsam	Gwasanaeth Caledu Targed	£2642.00
	Prosiect Cyfathrebu a Thawelu Meddwl	£4000.00
	Goruchwyliaeth TCC	£6000.00
	OWL a Chynllun Gwarchod	£9500.00
	Cydlynu Atal Trais Domestig a Thrais Rhywiol	£13000.00
	Cyfanswm	£35,142
Tîm Troseddau Ieuentid Gwynedd a Môn	Cyfraniad tuag at Weithiwr Cyfiawnder Ieuentid yr Ifanc	£16,464.00
Tîm Troseddau Ieuentid Conwy a Sir Ddinbych	Cyfraniad tuag at Weithiwr Cyfiawnder Ieuentid yr Ifanc	£20,384.00
Tîm Troseddau Ieuentid Sir y Fflint	Cyfraniad tuag at Weithiwr Cyfiawnder Ieuentid yr Ifanc	£15,029.00
Tîm Troseddau Ieuentid Wrecsam	Cyfraniad tuag at Weithiwr Cyfiawnder Ieuentid yr Ifanc	£19,695.00
Rhaglen Ymyrraeth Cyffuriau Gogledd Cymru	Gwasanaethau Ymyrraeth Cyffuriau a Chyfeirio ar ôl Arestio	£892,622.00
	Cyfanswm Cyllid Grant	£1,130,178

Office of the Police and Crime Commissioner North Wales

Glan y Don, Colwyn Bay LL29 8AW

Tel **01492 805486** Fax **01492 805489**